

ДОДАТОК 2 – ПЛАН ДІЙ В ЕКОЛОГІЧНІЙ І СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

№	Питання/Дія	Джерело вимоги (національне законодавство, Технічні вимоги ЄБРР, ЄС, найкращі доступні технології)	Встановлена дата завершення / відповідальність	Результат
1.	Корпоративний рівень та підготовчі будівельні роботи			
1.1	Моніторинг реалізації проекту, підготовка і подання звітів про стан виконання Плану дій в екологічній і соціальній сфері та дотримання екологічних і соціальних стандартів, включаючи питання розгляду скарг, згідно з погодженим графіком і на погоджений строк (ймовірно, кілька років).	Технічна вимога 1 ЄБРР	Кожні півроку впродовж строку будівництва та щороку після його завершення	Подання звітів про дотримання норм і стандартів з охорони довкілля, гігієни праці, техніки безпеки та у соціальній сфері (ESHS), які свідчать про задовільний рівень управління очікуваними екологічними і соціальними наслідками.
1.2	Створення і використання систем управління екологічними і соціальними питаннями на основі принципів ISO 14001.	Кращі міжнародні практики управління Технічна вимога 1	До 2014 року	Включення у звіт з ESHS інформації про стан систем управління екологічними і соціальними питаннями
1.3	Створення та використання системи управління питаннями гігієни праці і техніки безпеки (OHS) на основі принципів OHSAS 18001 або аналогічних принципів.	Кращі міжнародні практики управління Технічна вимога 2	До 2014 року	Включення у звіт з ESHS інформації про стан систем управління питаннями гігієни праці і техніки безпеки
1.4	Призначення менеджера(-ів)	Кращі міжнародні	Впродовж	- Призначення корпоративного

№	Питання/Дія	Джерело вимоги (національне законодавство, Технічні вимоги ЄБРР, ЄС, найкращі доступні технології)	Встановлена дата завершення / відповідальність	Результат
	<p>відповідального(-их) за охорону довкілля, гігієну праці та техніку безпеки. Підготовка виконавця робіт та відповідного персоналу у кожній будівельній команді та забезпечення виконання робіт з дотриманням відповідних вимог цього Плану дій в екологічній і соціальній сфері та, у разі необхідності, Технічних вимог ЄБРР.</p>	<p>практики управління</p> <p>Технічна вимога 1</p>	<p>будівництва та експлуатації</p>	<p>менеджера з питань охорони довкілля, гігієни праці, техніки безпеки та соціальних питань</p> <ul style="list-style-type: none"> - Підготовка виконавця робіт та іншого персоналу - Кінцева ціль: повне дотримання Плану дій в екологічній і соціальній сфері - Включення у звіт з ESHS останньої інформації про призначення та підготовку працівників
1.5	<p>Одержання усіх необхідних дозволів для нових проектів та дотримання встановлених ними вимог, включаючи:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Дозвіл на будівництво (Етап будівництва) b. Дозвіл на викиди у повітря (Етап експлуатації) c. Дозвіл на ліквідацію відходів (Етап 	<p>Вимоги національних регуляторних органів</p> <p>Технічна вимога 1</p>	<p>До початку будівництва та впродовж експлуатації – залежно від обставин</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Зазначення у звітах з ESHS необхідних і одержаних дозволів; - Звітування про дотримання відповідних вимог у звітах з ESHS.

№	Питання/Дія	Джерело вимоги (національне законодавство, Технічні вимоги ЄБРР, ЄС, найкращі доступні технології)	Встановлена дата завершення / відповідальність	Результат
	експлуатації) d. Дозвіл на водокористування та відведення стічних вод (Етап експлуатації)			
1.6	Підготовка та впровадження Плану взаємодії з зацікавленими сторонами (SEP), включаючи Механізм подання та розгляду скарг; інформування зацікавлених сторін про діяльність та стан виконання робіт, а також одержання скарг та реагування на них.	Технічна вимога 10	2013 рік і впродовж строку реалізації проекту	Розгляд і затвердження SEP ЄБРР; Розкриття інформації відповідними способами за погодженням з ЄБРР; Включення у звіт з ESHS: - детальної інформації щодо порядку подання та розгляду скарг; - консультацій та інших видів інформаційно-роз'яснювальної роботи з громадськістю, включаючи місцеву комісію з охорони довкілля та інші компетентні органи влади.
2.	Етап будівництва			
2.1	Розробка корпоративної політики та процедур моніторингу дотримання підрядником вимог ESHС на етапі будівництва, що мають	Кращі міжнародні практики управління	До початку та на етапі будівництва	Надані ЄБРР звіти з ESHS, що містять: - Опис програми;

№	Питання/Дія	Джерело вимоги (національне законодавство, Технічні вимоги ЄБРР, ЄС, найкращі доступні технології)	Встановлена дата завершення / відповідальність	Результат
	<p>включати, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Внесення відповідного Плану дій в екологічній і соціальній сфері та інших правових вимог у договори, включаючи вимогу щодо підготовку персоналу / керівництва; - надання замовнику чітко визначених повноважень зі здійснення контролю за підрядником при реалізації проектів; - регулярні перевірки / моніторинг будівельних майданчиків та тимчасових поселень будівельних робочих підрядників; - Звіти підрядника про результати робіт, на основі яких можна включати дані у звіти з ESHS для ЄБРР, і які дозволяють замовнику визначати, чи існує потреба у вжитті коригувальних заходів; - перевірка освітніх та професійних дозвільних документів менеджерів і персоналу підрядника, що займаються питаннями охорони довкілля та OHS. 	<p>Технічна вимога 1</p> <p>Технічна вимога 2</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Основні моменти виконання робіт (призначення, перевірки, тощо); - Підготовка персоналу; - Короткі звіти підрядника (щодо дій підрядника зокрема та загального виконання проекту загалом) про стан дотримання екологічних та OHS вимог.
2.2	В рамках розробки корпоративної політики	Технічна вимога 2	До укладення	- Підготовка та реалізація плану;

№	Питання/Дія	Джерело вимоги (національне законодавство, Технічні вимоги ЄБРР, ЄС, найкращі доступні технології)	Встановлена дата завершення / відповідальність	Результат
	згідно з пунктом 2.1 цього Плану, розробка та реалізація плану управління виконанням робіт підрядником у рамках проекту, та процедур, що забезпечують дотримання підрядником Технічної вимоги 2 ЄБРР та трудового законодавства України.		договору	- Звіт щодо дотримання вимог підрядниками та результатів здійснення контролю за підрядником при реалізації проектів.
2.3	<p>Підготовка і виконання плану організації будівництва у рамках проекту для зменшення загального впливу будівництва, включаючи:</p> <p>а. Моніторинг і зменшення рівня шуму (контроль за годинами виконання будівельних робіт, за видами використовуваних транспортних засобів та обладнання, маршрутами і часом здійснення поставок).</p> <p>б. Викиди у повітря:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Контроль за викидами у повітря продуктів згорання транспортними засобами (перевезення вантажів і рух у межах ділянки); - Контроль за викидами пилу у сухі періоди року шляхом обдуманого розміщення 	<p>Вимоги національних регуляторних органів</p> <p>Технічна вимога 1,</p> <p>Технічна вимога 2, Технічна вимога 3,</p> <p>Технічна вимога 4</p>	До початку та на етапі будівництва	<ul style="list-style-type: none"> - Розроблений, схвалений та реалізований план організації будівництва; - Дотримання національних вимог і стандартів; - Договори з ліцензованими підрядниками, які займаються ліквідацією відходів; - Надані ЄБРР звіти з ESHS.

№	Питання/Дія	Джерело вимоги (національне законодавство, Технічні вимоги ЄБРР, ЄС, найкращі доступні технології)	Встановлена дата завершення / відповідальність	Результат
	<p>майданчику та під'їзних шляхів, і, за необхідності, використання води або інших методів ліквідації пилового забруднення на дорогах та будівельних майданчиках, які можуть стати джерелом пилу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - встановлення захисних тентів на всіх транспортних засобах, які перевозять сміття і сипучі матеріали; - відключення/знеструмлення транспортних засобів і обладнання, що не використовуються; - підтримка у належному технічному стані механізованого обладнання і транспортних засобів для скорочення викидів. <p>с. Вироблення, зберігання та ліквідація відходів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Процедури для належного поводження з усіма видами відходів, виробленими на будівельному майданчику (включаючи небезпечні та безпечні відходи); - Методи перевірки належного управління пов'язаними відходами поза межами будівельного майданчику менеджерами 			

№	Питання/Дія	Джерело вимоги (національне законодавство, Технічні вимоги ЄБРР, ЄС, найкращі доступні технології)	Встановлена дата завершення / відповідальність	Результат
	<p>підрядника, які займаються ліквідацією відходів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Заходи мінімізації вироблення відходів та максимізації їх повторного використання та переробки. <p>d. Зростання інтенсивності руху транспортних засобів.</p>			
2.4	<p>Розробка та впровадження Плану з питань гігієни праці та техніки безпеки (OHS) для застосування при здійсненні всіх пов'язаних з проектом видів діяльності на майданчику (-ах) проекту під час будівництва та експлуатації. Також потрібен план підрядника /дотримання плану підрядником. Вимоги повинні включати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Аналіз і контроль за ризиками, характерними для певних видів робіт і діяльності замовника та підрядника; - Забезпечення засобами індивідуального захисту (PPE), вимоги щодо користування PPE, та забезпечення застосування PPE; - Навчання працівників з питань дотримання 	<p>Вимоги національних регуляторних органів</p> <p>Кращі міжнародні практики</p> <p>Технічна вимога 2, Технічна вимога 4</p>	<p>План повинен бути підготовлений до початку будівництва (для підрядників, до виконання робіт на майданчику). Під час будівництва й експлуатації.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Дотримання регуляторних вимог; - Розробка та впровадження планів OHS для проектів; - Аналіз та схвалення планів підрядника з OHS; - Включення у звіти з ESHS для Банку даних з показниками виконання робіт замовника та підрядників (відпрацьовані години, нещасні випадки/аварії, час простою, тощо).

№	Питання/Дія	Джерело вимоги (національне законодавство, Технічні вимоги ЄБРР, ЄС, найкращі доступні технології)	Встановлена дата завершення / відповідальність	Результат
	<p>техніки безпеки, під час якого роз'яснюються ризики, характерні для видів робіт, до яких вони залучені;</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналіз і затвердження планів підрядників з OHS для приведення їх у відповідність зі стандартами, викладеними у плані замовника; - контроль за впровадженням плану OHS підрядника, включаючи обов'язкове подання звітів; - Статистичний облік аварійності, включаючи загальний відпрацьований час. 			
2.5	<p>Вживання заходів для недопущення / скорочення / контролю за забрудненням ґрунту та підземних вод внаслідок витікання або протікання пально-мастильних матеріалів та інших хімічних речовин:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Зберігання пально-мастильних матеріалів у резервуарах з захисною вторинною гермооболонкою з місткістю у 110%; - Забезпечення наявності маслосборних резервуарів у місцях зберігання або використання пально-мастильних 	<p>Вимоги національних регуляторних органів</p> <p>Кращі міжнародні практики</p> <p>Технічна вимога 3</p>	<p>Під час будівництва й експлуатації</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Підготовлені заходи, які дозволяють мінімізувати можливі негативні наслідки забруднення ґрунту та підземних вод; - Випадки витікання / протікання, зафіксовані у документах внутрішніх / зовнішніх аудитів та у повідомленнях регуляторним органам.

№	Питання/Дія	Джерело вимоги (національне законодавство, Технічні вимоги ЄБРР, ЄС, найкращі доступні технології)	Встановлена дата завершення / відповідальність	Результат
	<p>матеріалів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Визначити спеціальний обвалований пункт заправки; - Провести тренінг водіям та операторам обладнання про належне поводження з паливом, включаючи видалення розливів на будівельному майданчику або поза його межами; - Мати у наявності комплекти для збору розливів, та використовувати їх для видалення розливів пального до попадання забруднюючих речовин у ґрунт або водостоки. 			
2.6	<p>Передбачення умов для максимального залучення місцевої робочої сили та постачальників до проекту будівництва та подальшої експлуатації.</p>	<p>Технічна вимога 1, Технічна вимога 4, Технічна вимога 10</p>	<p>До початку та впродовж будівництва й експлуатації</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Внесення даних щодо використання місцевої робочої сили та постачальників у звіти ESHS; - Відсутність скарг від місцевих мешканців.
3.	Етап експлуатації			
3.1	<p>Забезпечити повне дотримання вимог, передбачених ESHS при виконанні поточних робіт компанії, включаючи вимоги стосовно:</p>	<p>Вимоги національних регуляторних органів Технічна вимога 1</p>	<p>На постійній основі</p>	<p>Повне дотримання вимог ESHS, документально підтверджене у результаті проведених внутрішніх та зовнішніх аудитів</p>

№	Питання/Дія	Джерело вимоги (національне законодавство, Технічні вимоги ЄБРР, ЄС, найкращі доступні технології)	Встановлена дата завершення / відповідальність	Результат
	<p>a. Викидів у повітря;</p> <p>b. Вироблення твердих відходів та їх ліквідації, включно з безпечним золовидаленням;</p> <p>c. Водокористування та відведення стічних вод.</p>			
3.2	<p>Розробити та реалізувати раціональну політику заготівлі деревини, із зазначенням того, що Компанія буде купувати деревину законного походження, яка не була отримана з природоохоронних територій або з лісів високої природоохоронної цінності та яка походить з лісів, управління якими здійснюється відповідно до принципів екологічно раціонального управління лісними господарствами (наприклад, з лісів, сертифікованих відповідно до схеми Ради Розпорядників Лісів (FSC) або Пан-Європейської Ради Лісової Сертифікації (PEFC), у разі наявності).</p>	<p>Технічна вимога 1, Технічна вимога 6</p>	<p>До введення в експлуатацію та впродовж експлуатації</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Розроблена та схвалена Політика; - Відсоток деревосировини, отриманої з лісових господарств, сертифікованих відповідно до схем FSC або PEFC; - Звіт щодо втілення Політики, включений до звітів з ESHS для ЄБРР.
3.3	<p>Розробити та реалізувати комплексну систему</p>	<p>Вимоги національних</p>	<p>До введення в</p>	<p>- Наявна система радіологічного</p>

№	Питання/Дія	Джерело вимоги (національне законодавство, Технічні вимоги ЄБРР, ЄС, найкращі доступні технології)	Встановлена дата завершення / відповідальність	Результат
	контролю та попередження можливого радіологічного забруднення сировини (оскільки деякі території, з яких буде отримуватися сировина, можуть бути забруднені чорнобильськими осадами). Заходи радіологічного контролю повинні бути описані в окремому документі.	регуляторних органів Технічна вимога 1	експлуатацію та впродовж експлуатації	контролю; - Дотримання вимог регуляторних органів.
3.4	<p>Реалізація заходів щодо зменшення забруднення та застосування методів оптимального управління з метою запобігання / зменшення / контролю забруднення повітря процесом спалювання та зберігання біомаси. Контроль викидів під час експлуатації заводу, що працює на біомасі, повинен забезпечувати дотримання стандартів, встановлених в Україні та ЄС, у тому числі з урахуванням:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Контролю за викидами твердих часток (дотримання національного стандарту, що передбачає 50мг/м³), таких як монтаж мультициклонних, електростатичних або тканинних фільтрів; - Контролю окису азоту (NO_x) (дотримання 	<p>Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища № 309 "Про затвердження нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел";</p> <p>Директива ЄС № 2001/80/ЕС "Про обмеження викидів деяких забруднюючих речовин в атмосферу з великих спалювальних установок"</p> <p>Довідковий документ</p>	До введення в експлуатацію та впродовж експлуатації	<ul style="list-style-type: none"> - Дотримання вимог національних регуляторних органів, у тому числі, моніторинг даних про концентрацію забруднювачів повітря у пункті викидів та у санітарно-захисній зоні (300 м); - Мінімальне забруднення повітря (у тому числі пилом); - Відсутність скарг з боку місцевих жителів.

№	Питання/Дія	Джерело вимоги (національне законодавство, Технічні вимоги ЄБРР, ЄС, найкращі доступні технології)	Встановлена дата завершення / відповідальність	Результат
	<p>національного стандарту, що передбачає 500мг/м³), як наприклад Селективної некаталітичної системи видалення; та потенційного контролю сірки (SO₂), у разі застосовності (дотримання національного стандарту, що передбачає 500мг/м³);</p> <ul style="list-style-type: none"> - обладнання для Регулярного моніторингу викидів; - Контролю викидів пилу та метану, що утворюється внаслідок зберігання та обробки біомаси. 	<p>про найкращі доступні технології для великих спалювальних установок;</p> <p>Технічна вимога 3,</p> <p>Технічна вимога 4</p>		
3.5	<p>Розробка детальних планів з управління відходами (вироблення, зберігання та ліквідація) для проекту. Плани повинні включати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Підготовку річного дозволу щодо граничних значень вироблення та ліквідації відходів; - Процедури щодо належного поводження з усіма виробленими відходами та їх сортування (у тому числі безпечних та небезпечних відходів); - Методи перевірки належного управління / 	<p>Вимоги національних регуляторних органів</p> <p>Кращі міжнародні практики</p> <p>Технічна вимога 1,</p> <p>Технічна вимога 3</p>	<p>До введення в експлуатацію та впродовж експлуатації</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Підготовка та реалізація планів з ліквідації відходів; - Річний дозвіл щодо граничних значень вироблення та ліквідації відходів; - Дотримання національних вимог; - Укладення договорів про ліквідацію відходів з ліцензованими підрядниками; - Доповідь у звіті ESHS про статус підготовки плану та дотримання норм щодо управління відходами.

№	Питання/Дія	Джерело вимоги (національне законодавство, Технічні вимоги ЄБРР, ЄС, найкращі доступні технології)	Встановлена дата завершення / відповідальність	Результат
	<p>ліквідації пов'язаних відходів за межами майданчика ліцензованими підрядниками, які займаються ліквідацією відходів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Проведення заходів з мінімізації вироблення відходів та забезпечення їх максимального повторного використання та переробки; - Процедури поводження з золою (як описано у пункті 3.6 нижче). 			
3.6	<p>Розробка та реалізація спеціальних процедур поводження з золою та її видалення, у тому числі дотримання вимог щодо радіоактивних відходів, у разі застосовності. Подальше видалення золи, що накопичилася внаслідок процесу спалювання біомаси, повинна бути дуже уважно оцінена компетентними особами, оскільки вона може перевищувати гранично допустимі радіологічні рівні. У разі такого перевищення з золою необхідно поводитися як з радіоактивними викидами відповідно до всіх застосовних радіологічних вимог.</p>	<p>Вимоги національних регуляторних органів</p> <p>Технічна вимога 1,</p> <p>Технічна вимога 3</p>	<p>До введення в експлуатацію та впродовж експлуатації</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Розробка та реалізація процедур видалення золи; - Дотримання вимог регуляторних органів; - Договори, що передбачають видалення золи.
3.7	<p>Забезпечення належної локалізації та відведення стічних вод, включаючи очистку</p>	<p>Вимоги національних регуляторних органів</p>	<p>Впродовж будівництва та</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Дотримання вимог регуляторних органів;

№	Питання/Дія	Джерело вимоги (національне законодавство, Технічні вимоги ЄБРР, ЄС, найкращі доступні технології)	Встановлена дата завершення / відповідальність	Результат
	<p>води для господарсько-побутових потреб, повторне використання технологічної води для охолодження, та очистка забрудненої дощової води.</p> <p>Вживання заходів з метою запобігання стоку потенційно забруднюючих матеріалів у ґрунт і підземні води, у тому числі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Слідкування за чистотою майданчиків з твердим покриттям та дорожнім полотном та відсутністю на них бруду і мастильних матеріалів; - Зберігання небезпечних та потенційно забруднюючих матеріалів у захищених від протікань і безпечних місцях на відстані від водотоків та потенційних водотоків (наприклад, кюветів та каналів). 	<p>Кращі міжнародні практики</p> <p>Технічна вимога 3</p>	експлуатації	<ul style="list-style-type: none"> - Відсоткова частка води, що повторно використовується у виробничому процесі; - Зменшення ризику забруднення води / ґрунту та негативного впливу на довкілля.
3.8	<p>Розробка та реалізація плану щодо організації дорожнього руху з метою зменшення підвищеної інтенсивності руху місцевого транспорту внаслідок перевезення сировини до заводу, що працює на біомасі та її похідних продуктів, у тому числі:</p>	<p>Кращі міжнародні практики</p> <p>Технічна вимога 4</p>	Впродовж будівництва та експлуатації	<ul style="list-style-type: none"> - Підготовка та реалізація плану щодо організації дорожнього руху; - Моніторинг рівнів шумів, що створюються рухом транспортних засобів у рамках проекту у житлових зонах;

№	Питання/Дія	Джерело вимоги (національне законодавство, Технічні вимоги ЄБРР, ЄС, найкращі доступні технології)	Встановлена дата завершення / відповідальність	Результат
	<ul style="list-style-type: none"> - Потрібно уважно розглянути та провести консультації щодо узгодження маршрутів поставки сировини на територію майданчика для уникнення безпосередньої близькості до чутливих реципієнтів (наприклад, місцевого населення, лікарень та шкіл); - Спроектувати маршрути, щоб запобігти конфліктам з іншими користувачами дороги – школами, лікарнями, та іншими ділянками доріг, які можуть інтенсивно використовуватися велосипедистами, пішоходами або дітьми; - Повідомити місцеве населення та розмістити знаки на дорогах загального користування та поблизу майданчика; - Моніторинг рівнів шумів, що створюються рухом транспортних засобів в рамках проекту у житлових зонах; - Обмежити рух транспорту у денний час, якщо це можливо; - Скласти та забезпечити дотримання суворих графіків поставок; - Встановити та забезпечити дотримання 			<ul style="list-style-type: none"> - Включити у звіти з ESHS дані про всі нещасні випадки, у тому числі інциденти / нещасні випадки пов'язані з рухом транспорту.

№	Питання/Дія	Джерело вимоги (національне законодавство, Технічні вимоги ЄБРР, ЄС, найкращі доступні технології)	Встановлена дата завершення / відповідальність	Результат
	<p>обмежень швидкості на території майданчика та за його межами;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повести тренінг усім водіям, забезпечити дотримання схеми руху транспорту. 			
3.9	<p>Замовник забезпечує високий рівень підготовки команди проекту до дій під час надзвичайних ситуацій та значних інцидентів (наприклад, під час вибухів, пожежі, землетрусу тощо) та наявність і ознайомлення замовника та персоналу підрядника з відповідними планами дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій. Включити місцеве населення у план дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій.</p>	<p>Вимоги національних регуляторних органів</p> <p>Технічна вимога 3,</p> <p>Технічна вимога 4</p>	<p>Впродовж будівництва та експлуатації</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Визначення та уникнення потенційної загрози виникнення значних інцидентів за допомогою планування заходів при надзвичайних ситуаціях; - у разі виникнення значного інциденту, проведення його ліквідації відповідно до встановлених процедур.
4.	Етап виведення з експлуатації			
4.1	<p>Розробити і реалізувати план виведення з експлуатації для ліквідації будь-яких відходів, залишків та використаного обладнання, у тому числі обладнання, що потенційно забруднене радіоактивними речовинами, екологічно чистим способом.</p>	<p>Кращі міжнародні практики</p> <p>Технічна вимога 1,</p> <p>Технічна вимога 3</p>	<p>До початку і в період виведення з експлуатації</p>	<p>План виведення з експлуатації підготовлено і реалізовано.</p>